

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. ระดับการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์
3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะผู้บริหาร จำนวน 387 คน ในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 129 แห่ง แห่งละ 3 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 387 คน เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 129 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 258 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิดและคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 33 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และลบกพร่อง แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและพิสูจน์สมมติฐานการวิจัย โดยใช้ค่าสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้น (Multiple Regression Analysis)

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาย อายุเฉลี่ย 52 ปี จบการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีตำแหน่งในปัจจุบันเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเฉลี่ย 3 ปี เคยเข้าร่วมการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหาร การคลังและงบประมาณ เฉลี่ย 2 ครั้ง นอกจากนั้นยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยมีประสบการณ์ในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลมาก่อน โดยมีตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ พบว่า การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการอนุมัติงบประมาณ ด้านการจัดเตรียมงบประมาณ ด้านการติดตามและประเมินผล และด้านการบริหารงบประมาณตามลำดับ

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมสัมมนา โดยการเข้าร่วมประชุมสัมมนาสามารถอธิบายความแปรปรวนของดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณได้ร้อยละ 9.70 ส่วนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นปัญหาในจัดเตรียมงบประมาณ เช่น ฐานข้อมูลในการทบทวนรายรับรายจ่าย ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในรอบปีงบประมาณเพื่อประเมินความพร้อมและ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ร่องลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ เช่น

งบประมาณมีจำกัดไม่สามารถจัดทำงานเพิ่มเติมเพื่อใช้ในกรณีฉุกเฉินหรือเกิดสาธารณภัยได้หรือถ้ามีก็จัดสรรได้น้อยและข้อเสนอแนะให้มีการจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยกล่าวว่า “ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาที่ศึกษาดำรงหน้าที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน การเข้าร่วมประชุมสัมมนาและประสบการณ์ในการบริหารงาน”

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารการคลังและงบประมาณ สอดคล้องของกับผลการศึกษาดวงกมล ชมนนัส (2534 : 48) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารจัดการมูลฝอย พบว่า ประสบการณ์ในการบริหารงานเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลและการอบรมด้านการบริหารมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย การสั่งการ การมอบหมายงานและการควบคุมกำกับและติดตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่ปรับปรุงฐานะจากสภาตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จึงทำให้การบริหารงานเกือบทุกด้านมีปัญหา โดยเฉพาะเรื่องการบริหารงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสถาบันดำรงราชานุภาพร่วมกับสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2542 : 114 – 119) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีปัญหาในการบริหารงานดังนี้

1) ความไม่พร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับ เช่น ความไม่พร้อมเนื่องจากการขาดความรู้ความเข้าใจของพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การที่พนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติด้านต่างๆ อันเนื่องมาจากพนักงานส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับการบรรจุใหม่พร้อมๆ กับการจัดตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบล ในปี พ.ศ. 2538 และ 2539 ทำให้พนักงานเหล่านี้ขาดประสบการณ์ในการทำงานและปรากฏว่าพนักงานเหล่านี้บางคนไม่ได้ศึกษาระเบียบปฏิบัติให้ถ่องแท้ ให้ละเอียดก่อนที่จะดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างหรือจัดทำงานงบประมาณ บางครั้งพนักงานเหล่านี้ ปฏิบัติตามนายกององค์การบริหารส่วนตำบลหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทำให้ปฏิบัติงานผิดเพี้ยนไปจากระเบียบปฏิบัติ

ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา เช่น การปฏิบัติตามระเบียบด้านการเงิน เบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน ทำให้เกิดการเสี่ยงต่อการสูญหายของเงินและการทุจริตด้านการเงินหรือในบางครั้งที่การปฏิบัติงานมีลักษณะไม่โปร่งใสหรือมีเจตนาทุจริต เช่น การไม่ประกาศค่าชี้แจง งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ การไม่แต่งตั้งผู้ควบคุมงานจากกรรมการผู้มีความรู้ความชำนาญด้านช่าง การไม่ลงหลักฐาน การส่งมอบงานของผู้รับจ้าง หรือกรณีที่กรรมการตรวจการจ้าง รับงานก่อนงานจะแล้วเสร็จ การปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างและการจ่ายเงิน ทำให้กว่าร้อยละ 30 ของงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนลดลงถูกนำไปใช้ได้อย่างไม่เต็มที่ที่ทำให้ประชาชนได้รับการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างไม่เต็มที่หรือล่าช้า 2) ความไม่พร้อมด้านงบประมาณ ในปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการจัดสรรรายได้ไม่สอดคล้องกับภารกิจอำนาจหน้าที่ แม้ว่ารายได้ของ องค์การบริหารส่วนตำบล จะมาจากฐานต่างๆ แต่ในความเป็นจริงรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้นเล็ก ซึ่งมีจำนวน 5,788 แห่ง จาก องค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งหมด 6,397 แห่ง (ในปี 2541) มีรายได้ไม่ถึง 3 ล้านบาท ซึ่งนับว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับรายจ่ายที่แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลต้องใช้จ่าย เพราะประมาณกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องจ่ายเป็นเงินเดือน ค่าจ้างและค่าตอบแทน จึงทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบลเหลือรายได้ที่จะนำไปใช้จ่ายในภารกิจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้ไม่น้อยทำให้ไม่อาจทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ รัฐจำเป็นจะต้องจัดสรรเงินอุดหนุนให้ องค์การบริหารส่วนตำบล แต่ละปีเป็นจำนวนมากแม้ว่าจะมีการขยายฐานการเก็บภาษีให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บได้กว้างและมากขึ้นเพียงใด องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้นเล็กเหล่านี้ก็ไม่มีศักยภาพที่จะจัดหารายได้หรือจัดเก็บรายได้ หรือนำมาใช้จ่ายได้อย่างเพียงพอ เนื่องจากสภาพแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล ชั้นเล็ก เป็นเขตพื้นที่ชนบท และมีประชากรอาศัยอยู่ไม่หนาแน่นนอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลยังประสบปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีป้าย การเก็บค่าขยะ และรายได้ซึ่งมาจากค่าธรรมเนียมและนิติกรรมที่ดินก็มีความไม่แน่นอนขึ้นกับสภาพเศรษฐกิจ นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบล ยังประสบปัญหาความไม่พร้อมด้านอาคารสถานที่ที่ทำงาน อุปกรณ์การทำงาน การสื่อสาร จำนวนบุคคลที่ไม่เพียงพอและความสามารถของบุคคลในการใช้งานพัสดุ เครื่องมือในการทำงานต่างๆ ความไม่พร้อมเหล่านี้ล้วนมีผลในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิผลและขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควรการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากการวิจัยพบว่า การจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การจัดทำงบประมาณไม่ถูกต้อง องค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งยังมีปัญหาด้านการจัดทำงบประมาณ ไม่ถูกต้อง เช่น จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายบางประเภทไม่เหมาะสมกับการดำเนินการคลัง โครงการตาม

ข้อบัญญัติไม่มีรายละเอียดของเนื้อหาหรือคุณลักษณะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในคำชี้แจง ประกอบงบประมาณในลักษณะกว้างไม่สมเหตุและความจำเป็น มีการจ่ายขาดเงินสะสมเพื่อขอ ครุภัณฑ์มอบให้กับหน่วยงานอื่น ดังรายการใช้จ่ายครุภัณฑ์ในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ไม่ ประกาศเรื่องการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณให้ประชาชนทราบและไม่แจ้งแก่นายอำเภอ เป็นต้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสถาบันดำรงราชานุภาพและกรมการปกครอง (2539) การตั้งงบประมาณรายจ่ายในลักษณะที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ ยังมีองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จัดตั้งงบประมาณใช้จ่ายในเรื่องที่ไม่มีความจำเป็น เช่นตั้งงบประมาณใช้จ่ายในเรื่องกำจัดขยะมูลฝอยหรือการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานทั้งที่มีความจำเป็นน้อยกว่าปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำหรือ การพัฒนารายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะในช่วงที่มีวิกฤติ เศรษฐกิจ เป็นต้น และการจัดหางบประมาณมีลักษณะกระจายตามความต้องการของสมาชิก ซึ่งใช้ในการปฏิบัติโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะการหารเฉลี่ยทุกหมู่บ้าน โดยไม่ได้มาจากความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการขาดการ ประสานงานกับหน่วยงานและท้องถิ่นข้างเคียงและประสานงานโครงการต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ สามารถประหยัดงบประมาณ และโครงการมีคุณภาพเช่น กรณีโครงการขนาดใหญ่ เป็นต้น การ จัดหางบประมาณในลักษณะที่ไม่ถูกต้องขององค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นการเปิด โอกาสให้การใช้จ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีจำนวนจำกัดถูกนำไปใช้เสริมความต้องการ ของหน่วยงานอื่น หรือถูกนำไปใช้ในโครงการที่ไม่มีความจำเป็นหรือมีความจำเป็นน้อย นอกจากนี้ ยังปรากฏว่ามีหลาย องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ใช้จ่ายเงินตามแผนที่กำหนดไว้ ทำให้การใช้จ่ายซึ่ง มีจำนวนจำกัดของ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่ สอดคล้องต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง การจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ยังมีปัญหาในการปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ เช่น การ กรอกรายการจัดซื้อจัดจ้างไม่ละเอียดครอบคลุมทุกรายการ การไม่อ้างเหตุผลความจำเป็นในการขอ อนุมัติจัดซื้อจัดจ้างการไม่กำหนดระยะเวลาดำเนินการแล้วเสร็จ การปฏิบัติไม่ถูกต้องในเรื่องการ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง การลงรายชื่อของคณะกรรมการต่างๆไม่ครบถ้วน ไม่ลง รายการวันเดือนปีที่ตรวจรับพัสดุ ไม่ลงบัญชีคุมวัสดุครุภัณฑ์ นอกจากนี้การตรวจสอบของ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ยังพบว่ามีองค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งใช้วัสดุไม่เหมาะสม และ ไม่คุ้มค่า เช่น มีการจัดซื้อวัสดุมากเกินไปเกินความจำเป็น ซื้อวัสดุที่มีคุณภาพสูงเกินความจำเป็น และ จัดซื้อโดยมีราคาสูงกว่าความเป็นจริงเป็นการไม่ประหยัด การรู้จักซื้อวัสดุครุภัณฑ์และการกระทำ ตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดจะสามารถทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลประหยัดเงินงบประมาณ ด้านนี้เพื่อที่จะมีเงินเหลือไว้ในกิจการหรือดำเนินการด้านอื่นๆขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ ใน

เรื่องนี้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้ความสนใจ ตรวจสอบ การดำเนินงานการจัดซื้อจัดจ้างของช่างโยธาเป็นพิเศษ เนื่องจากการลงโทษผู้กระทำผิดวินัยขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ช่างโยธาได้ดำเนินการผิดวินัยมากถึงร้อยละ 45 จากพนักงานส่วนตำบลทั้งหมด การเบิกจ่ายเก็บรักษาเงิน ในทางปฏิบัติ พนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่างๆ ยังไม่ทราบหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่าย และการเก็บรักษาเงิน จากการตรวจสอบของกรมการปกครองพบการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบ เช่น กรรมการรับส่งเงินไม่ปฏิบัติตามคำสั่งแต่งตั้ง หลักฐานการเบิกจ่ายเงิน (ฎีกา) ไม่ถูกต้องครบถ้วน ผู้เบิกและผู้ตรวจและผู้อนุมัติฎีกาไม่ได้ลงลายมือชื่อ ไม่ใช้ใบมอบฉันทะในการรับเงินแทนการจัดทำบัญชีทะเบียน การจัดทำรายงานและงบการจ่ายไม่ถูกต้อง การนำเงินฝากธนาคารยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง การเก็บรักษามีการปฏิบัติไม่ถูกต้อง การยกเลิกใบเสร็จรับเงินยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง

การจัดทำบัญชีทะเบียนรายงานและงบการเงิน โดยไม่ถูกต้องเนื่องจากพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้ศึกษาระเบียบให้เข้าใจโดยละเอียดหรือเมื่อไม่เข้าใจและไม่ปรึกษาผู้รู้ ทำให้ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความคิดทางวินัยหรือถูกเรียกเงินคืนกรณีได้รับการตรวจสอบจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินหรือในกรณีที่ผู้รับผิดชอบด้านการเงินดำเนินการบกพร่องเช่นนี้แล้วจะทำให้ผู้ตรวจสอบ เช่น นายกององค์การบริหารส่วนตำบลหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตรวจสอบได้ยาก ทำให้เป็นช่องทางในการทุจริต ซึ่งในเรื่องนี้บุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรจะให้ความสนใจ เนื่องจากหัวหน้าส่วนการคลังได้รับการลงโทษทางวินัยมากถึงร้อยละ 29 จากผู้กระทำผิดของพนักงาน

การกำกับดูแลและตรวจสอบตามกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้บัญญัติในส่วนของกรกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ว่าให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับ ของทางราชการ โดยมีอำนาจเรียกนายกององค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภา พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจง ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใดขององค์การบริหารส่วนตำบล มาตรวจสอบได้ หากปรากฏว่าการกระทำของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งยุบสภา องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอ และหากปรากฏว่าการกระทำของผู้บริหารฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยความมั่นคงหรือสวัสดิภาพของประชาชนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอ

บริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความจริงจังมากขึ้นเพื่อที่จะกำกับดูแลให้การทำงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นของประชาชนในพื้นที่

จากสรุปเรื่องร้องเรียนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่รวบรวม โดยกรมการปกครอง พบว่า มี องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับการร้องเรียน จำนวน 538 แห่ง จะคิดเป็นร้อยละ 8.41 ของ องค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศแม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่านี้จะมีสัดส่วนน้อยมาก หากเทียบกับจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล ทั่วประเทศซึ่งมีจำนวนถึง 6,397 แห่ง (ในปี พ.ศ. 2541) แต่ไม่ได้หมายความว่าเมืองการบริหารส่วนตำบลที่กระทำผิดเพียงแต่ร้อยละ 8 เท่านั้นยังมี องค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหนึ่งที่กระทำผิดระเบียบ โดยหน่วยงานที่ตรวจสอบและประชาชน ไม่ทราบการกระทำผิดดังกล่าวอยู่อีกเป็นจำนวนมากและสอดคล้องกับการสรุปผลการสัมมนาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2541 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร ได้สรุปประเด็นสภาพปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่

1.1 ปัญหาที่เกิดจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความรู้ความเข้าใจใน กฎหมาย ระเบียบ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองสมาชิกบางส่วนมีผลประโยชน์จากการจัดซื้อ จัดจ้างกับองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้เสียงข้างมากเผด็จการในสภา

1.2 ปัญหาที่เกิดจากคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ค่าตอบแทนน้อย แสวงหาประโยชน์จากการจัดซื้อจัดจ้าง ไม่มีความรู้ในกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่าง ๆ

1.3 ปัญหาที่เกิดจากพนักงานส่วนตำบล ได้แก่ การไม่เข้าใจบทบาทอำนาจหน้าที่ของ ตนเองขัดแย้งกันเองในด้านต่างๆ ไม่มี ความผูกพันกับพื้นที่การบริหารบุคคลไม่ยึดหลักคุณธรรม ขาดความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบและหนังสือสั่งการต่างๆ ขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติ ราชการทั้งในกรณีปกติและเร่งด่วน

1.4 ปัญหาที่เกิดจากข้าราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ การไม่ลงพื้นที่ประสานปฏิบัติกับ องค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายระเบียบทำให้แนะนำขัดแย้งกันขาด ความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานเมื่อมีการโยกย้ายไม่มีการตรวจสอบกำกับดูแลการปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง

1.5 ปัญหาที่เกิดจากประชาชน ได้แก่ ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทอำนาจ หน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้น การเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารการคลังและงบประมาณจึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า การเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารการคลังและงบประมาณเป็นปัจจัยเดียวที่มีผลต่อการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารการคลังและงบประมาณให้กับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้จำนวนครั้งมากขึ้น

2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการพัฒนากระบวนการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบันน่าเชื่อถือและสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานการวางแผนการดำเนินงานปีต่อไปได้ โดยจัดเก็บด้วยระบบคอมพิวเตอร์

3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีหน่วยติดตามและประเมินผลการดำเนินงานภายใน เพื่อให้หน่วยงานเหล่านี้ประเมินผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มโครงการจนสิ้นสุดโครงการ ทั้งนี้เพื่อเป็นฝ่ายชี้และสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการต่างๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับ ไปแก้ไขปัญหาก็การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ควรมีการศึกษาความคาดหวังของประชาชน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการบริหารการคลังและงบประมาณเพื่อนำไปปรับปรุงการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ตรงตามความต้องการและความคาดหวังของประชาชน